

Razlog zašto su ljudi zabrinuti zbog planova kompanije Rio Tinto da izgradi veliki rudarski basen je što se projekat radi bez prethodne studije o uticaju na životnu sredinu, kaže za Novu ekonomiju osnivač Udruženja "Zaštitimo Jadar i Rađevinu", Momčilo Alimpić. U kompaniji Rio Tinto tvrde da sve rade po pravilima, kao i da je izrada sporne studije u toku. Kako dodaje, on živi u selu Gornje Brezovice, koje je u sastavu Opštine Krupanj, gde je predviđena izgradnja deponije na skoro 450 metara nadmorske visine za "flotacioni otpad i rudno jalovište", gde bi se, kako tvrdi, odlagalo na stotine miliona tona rudarskog otpada. Ljudi su, prema njegovim rečima, "totalno neobavešteni" o ovim planovima, a dodaje da je celu priču pokrenuo pre godinu dana, jer mu je kompanija "praktično došla pred kućni prag".

"U diskusiju smo uključili stručnjake sa Hemijskog i Fizičkog fakulteta, tu je i jedna lekarka iz instituta 'Batut'. Oni nam daju podršku, kao i ljudi iz Španije, Portugalije, Meksika, Čilea, gde takođe imaju problema sa Rio Tintom", kaže sagovornik Nove ekonomije.

"Preko dvadeset sela je indirektno pod uticajem (budućeg projekta). U blizini je već bilo mnogo problema sa topionicom olova u Zajači kod Loznice, tu je naneta velika šteta. Olovo se topilo bez filtera, bez ičega", podseća Alimpić, koji pored Gornjih Brezovica boravi i u Loznici. Ljudi koji žive u tom kraju strahuju da će eksploatacija rude uticati na zagađenje vazduha i vode, a Alimpić ne veruje da se zagađenje može sprečiti ugradnjom filtera na postrojenjima, jer o tome često razgovaraju sa ljudima iz Bora, koji imaju probleme sa aerozagađenjem i koji kažu da "od toga nema koristi". Naš sagovornik kaže da je reka Drina udaljena nekih 10-12 kilometara i da se planira izgradnja cevovoda prečnika jednog metra, kroz koji bi se voda iz nje dovela i koristila za eksploataciju litijuma.

"Za litijum je potrebna velika količina vode. Namera je da njom ispiraju jadarit i da koriste koncentrovanu sumpornu ili hlorovodoničnu kiselinu u procesu odvajanja. Vodu iz Drine bi nakon toga prečišćavali pa ispuštali u Jadar", naglašava Alimpić.

Napominje da bi se, u slučaju da Jadar bude zagađen, na udaru našle i reke Drina, Sava i Dunav, ali da je problem "što naša država o svemu tome ne brine".

"To nismo mi izmislili, to stoji u njihovim dokumentima, to su oni nama prezentovali", kaže osnivač Udruženja "Zaštitimo Jadar i Rađevinu".

"Problem je što se ljudi ostavljaju u epicentru rudnika, na trista-četristo metara od flotacionog pogona. Tu su planirane i dve ogromne drobilice, veće nego u kopovima Kolubare koje će povlačiti 20 megavata struje. Sve je otišlo predaleko", poručuje Momčilo Alimpić.

"Naš najveći problem je naša vlast. Predstavnici naše države ćute i rade tajno preko svojih ljudi koji plaše ljude nekakvim represalijama, gubitkom posla, znate već kako se to radi",

tvrdi Alimpić.

Stav koalicije za održivo rudarstvo

O Projektu "Jadar" često iznose mišljenje i strukovna uruženja inženjera, ekoloških aktivista, ali i ostalih stručnjaka iz oblasti rudarstva. U Koaliciji za održivo rudarstvo smatraju da će pojava teških metala i hemikalija prilikom odvajanja rude biti "toliko otrovna da na tom mestu nikakve rekultivacije neće biti moguće".

"Recimo ovde se radi o jednom izuzetno agresivnom, izuzetno opasnom, sa preko šest hemikalija obrađivanom stenskom sastavu gde je prosto iluzorno govoriti da je moguća neka razumna rekultivacija", objašnava za Novu ekonomiju Zvezdan Kalmar iz Koalicije za održivo rudarstvo, komentarišući nameru kompanije o načinu na koji namerava da sanira odlagalište rudnog otpada.

On je podsetio da se slična praksa primenjuje u Pljevljima u Crnoj Gori, ali da je tamo reč o jalovištu pepela, koje u sebi sadrži i zemlju. Dodatni problem je i što će se kako smatra rudnik eksploatirati 30, 40 ili 50 godina, posle čega će biti napušten, dok će u okolini, kako ocenjuje, "ostati pustoš". Kalmar se osvrnuo i na tvrdnju Rio Tinta da prilikom eksploatacije rude "neće biti flotacije".

"Neutemeljeno je reći da neće biti nikakve flotacije, ona zapravo znači određenu vrstu mešanja sa određenim hemikalijama radi dobijanja određenih procesa koji onda odvajaju određene delove rude. U ovom ili onom obliku hemijske reakcije će se dešavati", smatra predstavnik Koalicije za održivo rudarstvo.

Kalmar naglašava i da je postupak prečišćavanja vode veoma komplikovan: "Taj bazen, prečistač, bi onda morao da bude nekoliko kvadratnih kilometara veliki, jer te hemijske reakcije prečišćavanja se ne dešavaju odmah, već traju. Ta količina vode najverovatnije bi bila dovoljna za veštačko jezero", smatra Kalmar.

Izvor: novaekonomija.rs